

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET LENSTAD

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara naturreservatet Lenstad.

Länsstyrelsens beslut 1966-08-10, dnr IIIR13-130-96, om förordnande om landskapsbildskydd enligt 19 § naturvårdslagen (äldre lydelse) upphävs inom området när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Lenstad
Län:	Kalmar
Kommun:	Mörbylånga
Församling/socken:	Torslunda
Topografisk karta:	4G NO
Ekonomisk karta:	4G 5 i-j
Naturgeografisk region:	Ölands skogrika områden
Kulturgeografisk region:	Öland och sydöstmåländska slättbygden
Fastigheter:	Se fastighetsförteckning bilaga 4
Areal:	237,6 ha
Landareal:	237, 6 ha

2007-12-18

511-2143-03

Förvaltare: Länsstyrelsen

Se även bilaga 2.

Syfte

Syftet med naturreservatet skall vara att:

- * Bevara och utveckla hasselrik ekskog och blandlövskog med den dynamik, funktion, struktur, fauna och flora som hör till dessa biotoper. Till exempel ska ek-avenbokskog (9160) och ädellövskog (9020) bevaras och utvecklas inom reservatet.
- * Bevara och utveckla kärr och ängs- och betesmiljöer, däribland kalkgräsmarker (6210), fuktängar (6410) och kalkkärr och rikkärr (7210 och 7230), med anknuten flora och fauna som återfinns i området.
- * Återskapa slåtterängar (6510) med därtill knuten flora och fauna.
- * Bevara hotade, sällsynta och hänsynskrävande djur- och växtarter knutna till de typer av lövskog, kärr, betesmarker och ängar som förekommer i området så att dessa kan leva kvar och helst öka i utbredning och antal. I skogsmiljöerna är svampfloran av särskild betydelse, medan fjärilar och kärlväxter är särskilt intressanta i betesmarker, ängar och kärr.
- * Bereda fortsatt möjlighet till friluftsliv i området, och även utveckla denna i området kring Lenstad fornborg.

Skälen för beslutet

Området har uppmärksammats bland annat som:

- Natura 2000-område (SE0330271)
- Riksintresse för naturvården (3 kap. 6 § miljöbalken)
- Naturvårdsprogrammet, klass 1 (högsta naturvärde)

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar nuvarande hydrologi, upphörd eller för naturvärdena olämplig hävd av naturbetesmarkerna samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

2007-12-18

511-2143-03

Förordnandet som naturreservat bidrar till uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande Skogar såväl som Ett Rikt Odlingslandskap.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner att det finns skäl dels att besluta om att bilda ett naturreservat, dels att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Föreskrifter

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken vilka anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
5. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller skogsbrukets behov.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov eller uppföra vägbom.
7. Bedriva täkt av något slag.
8. Borra, spränga, gräva, schakta eller tippa.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
10. Dika.

2007-12-18

511-2143-03

11. Dämma eller invalla.
12. Plöja, harva, eller fräsa annan mark än den som i skötselplanen redovisas som åker.
13. Odlar upp skogsmark, betesmark, slåttermark eller våtmark.
14. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk annat än på mark som i skötselplanen redovisas som åker.
15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
17. Plantera eller så träd eller buskar.
18. Införa växt- eller djurart.
19. Framföra motorfordon utanför befintliga vägar annat än för jordbrukets behov eller i samband med jakt för transport av skjutet högvilt.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

20. Uppföra jakttorn.
21. Anlägga led, bro eller spång eller bredda befintlig väg.
22. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
23. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
24. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.
25. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.
26. Upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.

Det är dessutom förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

2007-12-18

511-2143-03

27. Utföra rensning av befintliga diken eller dammar för att bibehålla vattnets djup eller läge.

28. Sätta upp fällor eller utföra undersökning eller forskning.

Föreskriften A 15 gäller inte avverkning i enlighet med särskilda avtal om husbehovsved i samband med intrångsförhandlingarna. Stämpling inför avverkning beställs av naturvårdsförvaltaren.

Föreskriften A 16 gäller inte träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, fornlämningar, kulturlämningar tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhållsröjning av befintliga ledningsgator.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för bedrivande av vattenverksamhet enligt gällande vattendom. Det finns ett dikningsföretag som heter Lenstad, Tävelsrum och Kåtorps vattenavledningsföretag från 1897 inom reservatsområdet. Akten finns hos lantmäteriet (publik akt nr 87). Företaget är legaliserat och ger delägarna rätt och skyldighet att rensa diket vid behov.

Inom Torslundafastigheten har markägaren fått dispens från föreskriften A4 för själva nedgrävningen av befintlig vattenledning om det utförs innan 081006. Observera att ingen dispens från punkt A15 har givits i samband med detta.

B. Förpliktelser enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna skall tåla följande anordningar och att följande åtgärder utförs:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Utförande och underhåll av tillfartsvägar, parkeringsplatser, vandringsleder, rastplatser, sanitära anläggningar, informationstavlor och andra liknande anläggningar eller anordningar.
3. Gallring, röjning, avverkning, naturvårdsbränning, ängsbruk, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden enligt fastställd skötselplan. Utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder enligt fastställd skötselplan tillfaller staten.

2007-12-18

511-2143-03

4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot skadeorganismer som Länsstyrelsen finner nödvändiga.
6. Länsstyrelsen och naturvårdsförvaltaren äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är det förbjudet att inom reservatet:

1. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn.
2. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
3. Framföra lågflygande luftfarkost eller landa med luftfarkost.
4. Framföra cykel annat än på anvisad väg eller stig.
5. Störa djurlivet.
6. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
7. Göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser.
8. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
9. Gräva eller dra upp kärlväxter.
10. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Föreskrifterna under C gäller ej ägare eller innehavare av särskilt rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A-C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

2007-12-18

511-2143-03

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

- 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

- Fridlysningar av många växter och djur, nationellt och regionalt.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Området för reservatet ligger mellan Tävelsrum och Lenstad, mellan väg 136 och vägen mellan Tveta och Gårdby i Mörbylånga kommun. Det ligger därmed i sydvästra hörnet av Mittlandsskogen, inte långt från Stora Alvaret.

Mittlandsområdets höga naturvärden har sedan länge varit väl kända och uppmärksammade i naturvårdssammanhang. Länsstyrelsen har i två rapporter redovisat områden som är särskilt värdefulla från naturvårdssynpunkt, "Natur och naturvård på Öland" (1982) och "Naturvårdens riksintressen på Öland" (1989). I den förra har stora delar av Öland klassats i någon av de tre värdeklasserna "högsta", "mycket högt" eller "högt" naturvärde. I den senare är hela Mittlandsskogen medtagen som riksintressant för naturvärden enligt 2 kap 6 § naturskogenslag. 2001 utkom "Natur och Kultur på Öland", där Mittlandsskogens betydelse för naturvärden nationellt, och kanske t.o.m. internationellt framhölls.

Ölands ornitologiska förening har utfört inventeringar av fågelfaunan i Mittlandets våtmarker och skogsbiotoper, sammanfattade av Rodebrand (1979) respektive Fritz (1990). Ölands Botaniska förening har med anslag från Världsnaturfonden under 1993-1996 genomfört en botanisk inventering av Mittlandsskogen med inriktning på hotlistade arter och arter på en lokal signalartslista. Kunskapen om områdets flora, särskilt hotade kärlväxter och kryptogamer, har genom denna inventering ökat väsentligt. Även på fjärilsområdet är kunskapen god tack vare inventeringsinsatser av fr.a. Mats Lindeborg. Skogsvårdsstyrelsen har utfört en inventering av vissa naturvärdeskvaliteter på bestånds- och

2007-12-18

511-2143-03

fastighetsnivå. Inventeringen har legat till grund för avgränsning och klassning av nyckelbiotoper.

I slutet av 80-talet och början av 90-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandet, främst beroende på ökad efterfrågan på lövträdsvirke. Omfattande avverkningar och gallringar av lövskog har utförts inom vissa delar av Öland. Dessa avverkningar har i många fall skadat naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen 1993 att utreda reservatsbildning för ett antal lövskogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådsplikt för skogliga arbetsföretag mm inom de aktuella områdena. Lenstad var ett av de områden som preliminärt valdes ut som ett tilltänkt naturreservat.

Ärendet har initierats av Länsstyrelsen som ett led i arbetet med att genomföra länets plan för säkerställande av naturvårdsobjekt.

Länsstyrelsen utredde främst under 2003 områdets naturvärden, skyddsbehov och avgränsning. Lantmäteriet har utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning. Ett förslag till beslut och skötselplan utarbetades. Under perioden fram till beslutet har inventeringar kompletterats och förslag till avgränsningar och beslutstext succesivt förbättrats.

Berörda markägare har informerats genom utskick den 4:e mars 2003 samt vid möte den 24 mars samma år. Efter mötet föreslogs stora delar av områdets ängar, betesmarker och våtmarker till Natura 2000-systemet (pSCI).

Svefa AB, numera NaiSvefa, har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna samt förhandlat med berörda markägare. Länsstyrelsen har därefter träffat uppgörelse om intrångsersättning med majoriteten av markägarna. Naturvårdsverket har även förvärvat fastigheter inom området.

Förslaget till beslut och skötselplan remitterades 2006 till markägare och nyttjanderättshavare, kommunen, Skogsstyrelsen, Naturvårdsförbundet i Kalmar län, Naturskyddsföreningen (lokalt), Ölands Ornitologiska Förening, Ölands botaniska förening, Föreningen SydostEntomologerna, Hembygdsföreningen m.fl. Alla sakägare förelades samtidigt enligt 24§ Områdesskyddsförordningen att yttra sig över förslaget.

Remissvar kom från 1) Mörbylånga kommun, som önskar fler stättor för friluftslivet, men i övrigt inte har något att invända om berörda markägare godtar förslaget. 2) Skogsstyrelsen som har inget att invända, samt 3) SGU som tillstyrker reservatet men har synpunkter på den låga detaljeringsgraden i beskrivningen av områdets geologiska värden.

I diskussion på plats med markägare, efter remissen, har information framkommit som lett till vissa justeringar av skötselområdena, fr.a. vad gäller betesregim.

2007-12-18

511-2143-03

Samtidigt har ytterligare ett skifte i direkt anslutning till det planerade reservatet köpts in, och tillförts reservatsförslaget. Det korrigerade förslaget skickades på förnyad remiss till dem som berörts av förändringarna. Inga ytterligare synpunkter inkom. Samtidigt skickades föreläggande om ersättningstalan till markägarna till de tre fastigheter där ännu inget avtal hade kommit till stånd. I två av dessa fall har överenskommelse om intrångsavtal träffats. I det tredje har ersättningsanspråk inkommit inom utsatt tid. För denna fastighet, Tävelsrum 1:2, saknas överenskommelse vid beslutsdatumet.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 8.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även; Per Lindegård, kulturmiljöfunktionen, Markus Forslund naturskyddsfunktionen, Johan Thorsén naturskyddsfunktionen, Anders Eneroth rättsenheten, Länsråd Anne-Li Fiskesjö samt Daniel Cluer deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Daniel Cluer

Bilagor

- 1a. Beslutslista
- 1b. Översiktskarta
2. Registeruppgifter
3. Skötselplan

2007-12-18

511-2143-03

- 3.1. Skötselplanekarta
- 3.2 Vegetationskarta enligt Vegetationstyper i Nordens indelning
- 3.3 Naturtypskarta enligt Art- och habitatdirektivets indelning
4. Fastighetsförteckning
5. Artlista
6. Konsekvensutredning
7. Referenslista
8. Hur man överklagar

Sändlista

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

BESLUT

11 (11)

2007-12-18

511-2143-03